

Ses Bilgisi — Deneme

KPSS AI Coach · 07.09.2026 · 10 soru

Türkçede yazı düzeni, konuşma seslerini belirli işaretlerle görünür kılar. Bu işaretler rastgele sıralanmaz; ortak bir düzene göre bir araya getirilir. Böylece bir dilin yazı sistemi, tek tek işaretlerden daha kapsamlı bir yapı kazanır.

1. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Yazı sistemi, yalnızca konuşma sırasında duyulan seslerden oluşur.
- B) Bir dilin yazı düzeni, sesleri gösteren işaretlerin belirli bir sıraya konulmasıyla oluşur.
- C) Her işaret, bir dildeki bütün sesleri aynı anda karşılar.
- D) Seslerin yazıya aktarılması için işaretlerin sıralanması gerekli değildir.
- E) Yazı sistemindeki işaretler, seslerden bağımsız olarak belirlenir.

2. “Türkçede sesleri yazıda göstermek için kullanılan işaretler, belirli bir sıraya bağlı olarak anlam kazanır.” cümlesinden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Seslerin yazıya aktarılmasında işaretlerin düzenli bir bütün oluşturması önemlidir.
- B) Türkçedeki her ses, yazıda yalnızca tek bir işaretle gösterilir.
- C) İşaretlerin sırası, seslerin konuşmadaki özelliklerini değiştirir.
- D) Yazıdaki işaretler, seslerin tamamından bağımsız olarak anlam kazanır.
- E) Türkçede sesleri göstermek için kullanılan işaretler sınırsızdır.

Türkçenin ses yapısını yazıya aktaran sistemde iki ayrı unsurun görevleri birbirine karıştırılmamalıdır. Ses, dilde duyulan birimdir; onu yazıda görünür kılan ise harftir. Bu işaretler belirli bir sıra içinde düzenlendiğinde dilin alfabeti ortaya çıkar.

3. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Ses ve harf, yazı sisteminde aynı görevi üstlenen iki addır.
- B) Harfler, dildeki seslerin yazıdaki karşılığını gösteren birimlerdir.
- C) Alfabe, yalnızca duyulan seslerin art arda söylenmesinden oluşur.
- D) Seslerin yazıya aktarılabilmesi için belirli bir diziliş gereksizdir.
- E) Türkçenin yazı sistemi, harflerin dışında başka hiçbir unsura dayanmaz.

4. “Türkçede 29 sesin her biri, yazıda bu sesleri göstermeye yarayan harflerle karşılanır; bu harfler bir araya geldiğinde alfabe oluşur.” cümlesinde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sesler, harfler ve alfabe yazı sisteminin birbiriyle ilişkili unsurlarıdır.
- B) Türkçede harflerin sayısı, seslerin sayısından daha fazladır.
- C) Alfabe, harflerin seslerden bağımsız biçimde oluşturduğu dizidir.
- D) Seslerin yazıda gösterilmesi için harflerin bir araya gelmesi zorunlu değildir.
- E) Türkçede alfabe, 29 sestten daha fazla ses içerir.

Bir dilin seslerini yazıda göstermek için çeşitli işaretlerden yararlanılır. Ancak bu işaretlerin bir araya gelmesi tek başına yeterli değildir; onların belirli bir düzene göre sıralanması gerekir. ---- Böylece sesleri gösteren işaretler, dilin yazı sistemini oluşturan bir bütün hâline gelir.

5. Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Bu düzenlenmiş işaretler bütünü alfabe olarak adlandırılır.
- B) Bu nedenle konuşma seslerinin tamamı yazıda kullanılmaz.
- C) Bu işaretlerin sayısı her dilde birbirinden bağımsızdır.
- D) Bu yüzden harflerle sesler arasında hiçbir ilişki kurulamaz.
- E) Bu sıralama, yalnızca ünlü harflerin yazımını belirler.

Türkçede sesleri ve bu sesleri yazıda gösteren harfleri birbirinden ayırmak gerekir. Ses, dilin işitilen yönünü; harf ise bu yönün yazıdaki işaretini ifade eder. Harflerin belli bir sıraya göre düzenlenmesiyle oluşan alfabe, tek tek harflerin toplamından daha düzenli bir bütündür.

6. Bu parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ses, harf ve alfabe aynı kavramın farklı adlarıdır.
- B) Ses ile harf farklı olmakla birlikte alfabe harflerin düzenlenmesiyle oluşur.
- C) Alfabe, seslerin işitilmesini sağlayan bir konuşma düzenidir.
- D) Harflerin sıralanması, onların sesleri göstermesini engeller.
- E) Türkçede yazı sistemi yalnızca işitilen seslerden meydana gelir.

Bir dilin ses varlığını öğrenirken sayı bilgisi kadar, bu seslerin yazıda nasıl karşılandığını bilmek de önemlidir. Türkçede sesleri gösteren harflerin sayısı belirli bir bütün oluşturur. Bu nedenle ses sayısı ile harf sayısı birbirine karıştırılmamalı, her birinin görev alanı ayrı değerlendirilmelidir.

7. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Seslerin yazıda gösterilmesi için harflerden yararlanılır.
- B) Ses sayısı ile harf sayısı aynı kavram olarak görülmemelidir.
- C) Türkçede sesleri gösteren harflerin sayısı belirli bir değere sahiptir.
- D) Seslerin ve harflerin görevleri birbirinden farklı biçimde ele alınmalıdır.
- E) Türkçedeki her ses, konuşmada ve yazıda tamamen aynı birim olarak değerlendirilmelidir.

Türkçedeki ünlülerin sınıflandırılması, ses bilgisinin düzenli biçimde incelenmesini sağlar. Bu sınıflandırmada ünlüler iki temel grupta ele alınır ve toplam sayı bu grupların birlikte değerlendirilmesiyle bulunur. Böylece yalnızca tek bir gruba bakarak Türkçedeki ünlülerin tamamı hakkında karar verilmemiş olur.

8. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Türkçedeki ünlülerin tamamı yalnızca kalın ünlülerden oluşur.
- B) Türkçedeki ünlülerin toplamı, iki grubun birlikte değerlendirilmesiyle belirlenir.
- C) İnce ünlüler, Türkçedeki ünlü sayısına dâhil edilmez.
- D) Ünlülerin sınıflandırılması, toplam sayının belirlenmesini olanaksız kılar.
- E) Türkçede ünlülerin sayısı, sınıflandırma yapılmadan da kesin olarak bilinemez.

Bir yazı sistemini incelerken ses ile onu gösteren işareti aynı şey saymamak gerekir. Türkçede 29 ses ve bu sesleri gösteren 29 harf bulunur. Harfler belli bir sıraya dizildiğinde, sesleri yazıda göstermeye yarayan bir bütün meydana gelir. Bu nedenle ses, harf ve alfabe kavramları birbirinden ayrılarak değerlendirilmelidir.

9. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A)** Harfler, Türkçedeki sesleri yazıda göstermeye yarayan işaretlerdir.
- B)** Alfabe, Türkçedeki seslerin kendisinden oluşan bir bütündür.
- C)** Türk alfabesinde 29 yerine 8 harf bulunur.
- D)** Türkçedeki 8 ünlü, alfabedeki bütün harfleri oluşturur.
- E)** Harflerin sıralanması, alfabe kavramıyla ilişkisizdir.

“Alfabe (abece)” sözü, yazı düzenindeki belirli bir bütünü adlandırır. Bu bütün, dildeki sesleri göstermek üzere belirli bir sırayla dizilen işaretlerden oluşur. Türkçe için bu işaretlerin toplamı ile seslerin toplamı 29 olarak verilir. Bu toplam içinde dört kalın, dört ince nitelikli bir grup vardır.

10. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A)** Alfabe, belirli sırayla dizilmiş işaretlerden oluşur.
- B)** Alfabenin temel işlevi dildeki sesleri göstermektir.
- C)** Türkçede sesleri gösteren işaretlerin sayısı 29’dur.
- D)** Türk alfabesinde 29 harf bulunur.
- E)** Türkçedeki 29 sesin tamamı ünlüdür.

Cevap Anahtarı

1. B

2. A

3. B

4. A

5. A

6. B

7. E

8. B

9. A

10. E

Çözümler

1. Parçada, sesleri görünür kılan işaretlerin belirli bir düzende bir araya geldiği belirtilmektedir. Bu nedenle yazı düzeninin tek tek işaretlerden daha kapsamlı olduğu sonucu çıkar. A ve E ses ile yazı arasındaki ilişkiyi koparır; C ve D ise parçanın düzenleme vurgusuna aykırıdır.
2. Cümle, işaretlerin sesleri yazıda göstermesini ve belirli bir sıra içinde anlam kazanmasını birlikte vurgular. Buradan düzenli bir bütün oluşturma'nın önemli olduğu çıkarılır. B, C, D ve E cümlede bulunmayan ya da cümleye aykırı kesinlikler içermektedir.
3. Parça, sesi duyulan birim; harfi ise bu birimi yazıda görünür kılan işaret olarak ayırmaktadır. Bu ayırım B seçeneğini destekler. A ses ile harfi özdeşleştirir; C ve D alfabenin tanımına, E ise parçanın kapsamına aykırıdır.
4. Cümle, 29 sesin harflerle gösterildiğini ve harflerin bir araya gelmesiyle alfabenin oluştuğunu belirtir. Bu nedenle üç unsurun ilişkili olduğu anlatılmaktadır. B ve E sayısal ilişkiyi değiştirir; C ve D ise ses-harf bağlantısını reddeder.
5. Önce işaretlerin belirli bir düzene göre sıralanması gerektiği, ardından bunların yazı sistemini oluşturduğu söylenmektedir. A seçeneği bu düşüncüyü adlandırarak sonraki cümleye doğrudan bağlanır. B, C, D ve E parçadaki ses-harf-alfabe ilişkisini bozar.
6. Parça, önce ses ile harfi ayırmakta, ardından harflerin belirli sıraya konulmasıyla alfabenin oluştuğunu belirtmektedir. Bu iki aşamayı birlikte veren B ana düşüncedir. A kavramları özdeşleştirir; C, D ve E parçadaki açıklamayla çelişir.
7. Parça, ses ile harfin karıştırılmaması ve görev alanlarının ayrı değerlendirilmesi gerektiğini söyler. Bu nedenle E seçeneğindeki özdeşleştirme parçadan çıkarılamaz; hatta parçanın temel ayırımına aykırıdır. A, B, C ve D parçadaki açıklamalarla desteklenmektedir.
8. Parça, ünlülerin iki grupta incelendiğini ve toplam sayının bu grupların birlikte değerlendirilmesiyle bulunduğunu belirtir. B seçeneği bu ilişkiyi doğru kurmaktadır. A ve C gruplardan birini yok sayar; D ve E ise sınıflandırmanın sağladığı düzeni tersine çevirir.
9. Parçada ses ile bu sesi yazıda karşılayan işaretin farklı olduğu belirtilmektedir. Bu nedenle harflerin sesleri yazıda gösteren işaretler olduğu sonucuna ulaşılır. B seçeneği ses ile harfi aynılaştırdığı, C ve D seçenekleri sayı ilişkisini bozduğu, E seçeneği ise harflerin sıralanmasıyla alfabe arasındaki bağı reddettiği için yanlıştır.
10. Parçada toplam 29 ses ve bunları gösteren 29 işaret bulunduğu, ayrıca dört kalın ve dört ince olmak üzere ayrı bir grubun yer aldığı belirtilmektedir. Bu bilgiler, seslerin tamamının ünlü olduğu sonucunu desteklemez; tersine ünlülerin toplamı sekizdir. A seçeneği ise alfabetik yapının sıralı işaretler bütünü olduğunu doğru biçimde yansıtır.